

แผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก

อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

คำนำ

จากสถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประกอบด้วยหลายสาเหตุ ปัจจัย และจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ขึ้นเพื่อขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหามลพิษขยะมูลฝอยให้เกิดความต่อเนื่อง และเป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ.๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มากเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๖๘ ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก

สารบัญ

คำนำ

หน้า

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑ - ๒

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก

๓ - ๑๔

ส่วนที่ ๓ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๑๕ - ๒๔

ส่วนที่ ๔ แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

๒๕ - ๒๙

ภาคผนวก

- คำสั่งระดับอำเภอ
- คำสั่งระดับตำบล
- เอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประกอบด้วยหลายสาเหตุ ปัจจัย และจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน กระทรวงมหาดไทยหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๖๘ ขึ้นเพื่อขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขยะมูลฝอยให้เกิดความต่อเนื่องและเป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ.๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษขององค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๖๘ ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องตามแนวนโยบายการจัดการขยะของรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

๑.๓ เป้าหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และถูกหลักวิชาการ

๑.๔ นิยามและความหมาย

มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์หรือซากสัตว์รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยง สัตว์หรือที่อื่น (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข,๒๕๓๕)

ขยะมูลฝอย (Solid waste) คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัสดุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยง สัตว์หรือที่อื่น และความหมายรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือ ครีวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๔๘)

ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หรือมูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้เศษอาหาร ใบไม้เศษ เนื้อสัตว์ เป็นต้น

แต่จะไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการโดยขยะที่ย่อยสลายนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึง ๖๔% ของปริมาณขยะ ทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๔๘)

ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่อง เครื่องดื่มแบบ UHTกระป๋องเครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ ๓๐% ของปริมาณขยะ ทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๔๘)

ขยะอันตราย (Hazardous waste) หรือ มูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่มีองค์ประกอบ หรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุธรรมชาติไวไฟ วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่ บุคคล สัตว์พืช หรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมีเป็นต้น ขยะอันตรายนี้ เป็นขยะที่มักจะพบได้น้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณเพียง ๓% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๔๘)

ขยะทั่วไป (General waste) มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใสขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองขนมกึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอลียเอทีนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ ๓% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,๒๕๔๘)

มูลฝอยติดเชื้อ หมายความว่า มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณมากหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้

กรณีมูลฝอยดังต่อไปนี้ที่เกิดขึ้นหรือใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพหรือซาก สัตว์รวมทั้งในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ (กฎกระทรวงสาธารณสุขว่า) ด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ,๒๕๔๕)

(๑) ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตรศพ หรือซากสัตว์และใช้สัตว์ทดลอง

(๒) วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ใบมีกระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์และกระจกปิดสไลด์

(๓) วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด สารนำจากร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลีผ้า ก๊อสม ฝ้ายต่าง ๆ และท่อต่าง

(๔) มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก

๑. ประวัติขององค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก

ตำบลจรเข้มาก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอประโคนชัย ๑๒ กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอประโคนชัย ๑๗ กิโลเมตร คำว่าจรเข้มาก มาจากคำว่า "อเนกภูมิ" อเนก แปลว่า มาก ภูมิแปลว่า จะเข้ สันนิษฐานว่าแต่เดิมมีลำห้วย และวังน้ำ ห้วยจรเข้มาก ตามชายฝั่งจะมีก้อนหินอยู่จำนวนมาก ซึ่งก้อนหินเหล่านั้นจะมีรูปร่างลักษณะคล้ายจะเข้ และชาวบ้านขนานนามว่า บ้านจรเข้มาก (ต่อมาเขียนจรเข้มาก) ก่อตั้งพร้อมอำเภอประโคนชัย เมื่อปี ๒๔๔๐ โดยมีกำนันปกครองดังต่อไปนี้

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ปี พ.ศ.ที่ดำรงตำแหน่ง
๑	ขุนชุ่ม วัชรระคะ(ชุ่ม นานประโคน)	บ้านจรเข้มาก	๒๔๔๐-๒๔๖๐
๒	ขุนอเนกภูมิ(นายจู้ก แก้วนา)	บ้านจรเข้มาก	๒๔๖๐-๒๔๗๓
๓	นายปลั่ง นระศรี	บ้านโคกยาง	๒๔๗๓-๒๔๘๐
๔	นายเมฆ เขียรประโคน	บ้านจรเข้มาก	๒๔๘๐-๒๔๘๔
๕	นายมิน เมียดประโคน	บ้านกระสัง	๒๔๘๔-๒๔๘๕
๖	นายอินทร์ กลับประโคน	บ้านตาจู้ก	๒๔๘๕-๒๔๙๒
๗	นายเกียง สวดประโคน	บ้านตาจู้ก	๒๔๙๒-๒๕๐๖
๘	นายบุญส่ง ดาราวีไล	บ้านบุ	๒๕๐๖-๒๕๑๐
๙	นายต้อย นานประโคน	บ้านจรเข้มาก	๒๕๑๐-๒๕๓๐
๑๐	นายบุญลือ ผินสู่	บ้านจรเข้มาก	๒๕๓๐-๒๕๕๑
๑๑	นางเสาวนีย์ ท้วเทพพิทักษ์	บ้านโคกธาตุ	๒๕๕๑-๒๕๕๓
๑๒	นายมานพ ต่างประโคน	บ้านจรเข้มาก	๒๕๕๓-ปัจจุบัน

ตำบลจรเข้มาก มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะภาษาพูด มีทั้งเขมร ไทย ลาว ส่วย โดยมีราษฎรอพยพจากบ้านประโคนชัย บ้านตานี อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดในภาคอีสาน หลายนครครบถ้วน ตั้งถิ่นฐานและมีลูกหลานมาถึงปัจจุบัน เป็นตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมคือปราสาทเมืองต่ำและกู่ภูษี มีความอุดมสมบูรณ์ ถือเป็นอู่ข้าว อู่น้ำของอำเภอประโคนชัย เพราะเป็นแหล่งปลูกข้าวที่ได้ผลดีมาก เนื่องจากมีดินเหนียวสีดำ ซึ่งเป็นดินภูเขาไฟ มีแร่ธาตุที่ข้าวต้องการ ประกอบกับมีลำคลอง ซึ่งเกิดจากภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว คือห้วยปูนหรือคลองปูน คลองลึก และมีระบบชลประทานที่บรรพบุรุษสร้างไว้แต่ครั้งสร้างปราสาทถึง ๒ แห่ง คือบารายบ้านหนองบัวราย และบารายบ้านโคกเมือง ที่เรียกว่าทะเลเมืองต่ำ ซึ่งมีคำขวัญประจำตำบล ประพันธ์โดยนางนภา เอี่ยมศิริ **“จรเข้มากเมืองแห่งธัญญาหารอุดม ชื่นชมปราสาทเมืองต่ำ งดงามลำบาราย มากมาย ปรากฏู เชิดชูวัฒนธรรม”**

ต่อมากระทรวงมหาดไทย ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบล ตามพระราชกฤษฎีกาที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๑ ตอนที่ ๕๓ ก. ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๗ จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วน

ตำบลจรเข้มาก ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๙ มีผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่ง	ปี พ.ศ.
๑	นายบุญลือ ผินสุ่	บ้านจรเข้มาก	ประธานกรรมการบริหาร	๒๕๓๙-๒๕๔๓
๒	นายชิง ลอยประโคน	บ้านโคกอาหงวน	ประธานกรรมการบริหาร	๒๕๔๓-๒๕๔๕
๓	นายวรภูมิ คิตบรรจง	บ้านจรเข้มาก	ประธานกรรมการบริหาร	๒๕๔๕-๒๕๔๖
๔	นายวิสุทธิ หมายประโคน	บ้านโคกเมือง	นายก อบต.	๒๕๔๖-๒๕๔๗
๕	นายวิสุทธิ หมายประโคน	บ้านโคกเมือง	นายก อบต.	๒๕๔๑-๒๕๔๔
๖	นายไพฑูรย์ บาลโส	บ้านโคกเครือ	นายก อบต.	๒๕๔๔-๒๕๖๔
๗	นายวิสุทธิ หมายประโคน	บ้านโคกเมือง	นายก อบต.	๒๕๖๔-ปัจจุบัน

ปัจจุบันสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก ตั้งอยู่เลขที่ ๘๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๔๐

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล

ตำบลจรเข้มากอยู่ห่างจากอำเภอประโคนชัยไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอประโคนชัยประมาณ ๑๗ กิโลเมตร

ทิศเหนือ จดตำบลโคกยาง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้จดตำบลเขาคอกอำเภอประโคนชัยและตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก จดตำบลปังกู และตำบล โคกยาง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก จดตำบลยายแยมวัฒนาและตำบลตาเป็ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศตำบลจรเข้มากสภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบสูงลาดเอียงจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีเขาพนมรุ้งกั้นแนวเขตกับอำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ที่สำคัญ ได้แก่ บารายเมืองต่ำ อ่างเก็บน้ำหนองบัวราช อ่างเก็บน้ำห้วยลึก คลองปูน ฯลฯ ใช้ประโยชน์ในด้านพักผ่อนหย่อนใจ และเกษตรกรรม

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จัดอยู่ในลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical monsoon climate) ซึ่งแบ่งได้ ๓ ฤดู คือฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทะเลและมหาสมุทร ทำให้อากาศชุ่มชื้นและฝนตกชุก ส่วนฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดเอาความหนาวเย็นและความแห้งแล้งมา สำหรับฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ซึ่งจะมีอากาศร้อนและอบอ้าว

๑.๔ ลักษณะของดิน

ดินในพื้นที่ตำบลจรเข้มาก มีลักษณะเป็นดินเหนียว ทางบ้านโคกเมือง บ้านหนองบัวราย อุดมไปด้วยน้ำ นอกนั้นเป็นดินร่วนปนทราย ความสามารถในการอุ้มน้ำปานกลาง ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำอยู่เสมอ จึงไม่สามารถใช้ประโยชน์จากดินในการเพาะปลูกได้เต็มที่นอกจากการทำนา

๑.๕ ลักษณะของแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญที่ประชาชนได้ใช้ในการเกษตรและอุปโภคบริโภค คือ น้ำฝน และน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่แหล่งน้ำธรรมชาติไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดปี ซึ่งบางส่วนได้มีการพัฒนาปรับปรุง แต่มีอีกหลายแห่งจำเป็นต้องพัฒนาลำน้ำ ลำห้วยต่างๆ ให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี

๑.๖ ลักษณะของไม้และป่าไม้

ตำบลจรเข้มากมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ติดต่อกับตำบลเขาคอก แต่สภาพป่าไม้ได้ถูกทำลายเพื่อใช้ในการทำนา และมีป่าสงวนแห่งชาติ ป่าพนมรุ้งบางส่วน ปัจจุบันมีการปลูกพืชเศรษฐกิจคือยางพาราและมันสำปะหลัง

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง

เขตการปกครอง อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง ๑๘ หมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
1	บ้านจรเข้มาก	7	บ้านหนองบัวราย	13	บ้านโคกอาทวน
2	บ้านลำดวน	8	บ้านโคกธาตุ	14	บ้านโคกเครือ
3	บ้านบัว	9	บ้านโคกเมือง	15	บ้านโคกเมือง
4	บ้านกระสัง	10	บ้านหนองร้าน	16	บ้านบัว
5	บ้านบุ	11	บ้านจรเข้มาก	17	บ้านบุ
6	บ้านโคกเมือง	12	บ้านโคกปราสาท	18	บ้านโคกเมือง

๒.๒ การเลือกตั้ง จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต รวม 8,894 คน แยกเป็น ชาย 4,267 คน หญิง 4,627 คน

หมู่ที่	ชาย	หญิง	หมู่ที่	ชาย	หญิง	หมู่ที่	ชาย	หญิง
1	275	313	7	259	241	13	120	107
2	339	334	8	151	170	14	60	46
3	244	262	9	272	319	15	254	307
4	206	209	10	200	229	16	404	407

5	205	235	11	328	109	17	300	334
6	296	311	12	138	126	18	216	268
รวมทั้งสิ้น							4,267	4,627

๓. ประชากร ๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ประชากรชาย(คน)	ประชากรหญิง(คน)	รวม(คน)
1	บ้านจรเข้มาก	246	333	382	715
2	บ้านลำดวน	266	429	435	864
3	บ้านบัว	179	300	342	642
4	บ้านกระสัง	138	251	249	500
5	บ้านบุ	207	261	272	533
6	บ้านโคกเมือง	268	350	365	715
7	บ้านหนองบัวราย	200	322	291	613
8	บ้านโคกธาตุ	113	215	225	440
9	บ้านโคกเมือง	260	341	372	713
10	บ้านหนองร้าน	134	270	277	547
11	บ้านจรเข้มาก	288	423	494	917
12	บ้านโคกปราสาท	104	172	164	336
13	บ้านโคกอาทวน	100	153	145	298
14	บ้านโคกเครือ	41	71	59	130
15	บ้านโคกเมือง	192	310	373	683
16	บ้านบัว	29-3	516	516	1032
17	บ้านบุ	238	386	405	791
18	บ้านโคกเมือง	183	276	327	603
รวม		3,450	5,379	5,693	11,072

๓.๒ ช่วงอายุและจำนวนประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	อายุระหว่าง 1-17 ปี			อายุระหว่าง 18-59 ปี			อายุ 60 ปี ขึ้นไป		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านจรเข้มาก	58	69	127	216	227	443	59	86	145
2	บ้านลำดวน	90	101	191	276	268	544	63	66	129
3	บ้านบัว	54	80	134	191	205	396	55	57	112

4	บ้านกระสัง	45	40	85	162	154	316	44	55	99
5	บ้านบุ	56	36	92	144	165	309	61	71	132
6	บ้านโคกเมือง	52	54	106	226	217	443	72	94	166
7	บ้านหนองบัวราย	62	50	112	209	176	385	51	65	116
8	บ้านโคกธาตุ	64	55	119	110	123	233	41	47	88
9	บ้านโคกเมือง	68	53	121	199	234	433	74	85	159
10	บ้านหนองร้าน	70	48	118	164	184	348	36	45	81
11	บ้านจรเข้มาก	94	85	179	262	306	568	67	103	170
12	บ้านโคกปราสาท	34	37	71	114	99	213	24	28	52
13	บ้านโคกอาทวน	33	38	71	105	83	188	15	24	39
14	บ้านโคกเครือ	11	13	24	38	34	72	22	12	34
15	บ้านโคกเมือง	55	66	121	195	230	425	60	77	137
16	บ้านบัว	112	109	221	320	308	628	84	99	183
17	บ้านบุ	86	71	157	230	236	466	70	98	168
18	บ้านโคกเมือง	59	59	118	164	186	350	53	82	135
รวมประชากรตามช่วงอายุ		1,103	1,064	2,167	3,325	3,435	6,760	951	1,194	2,145
รวมประชากรตำบลจรเข้มาก									11,072	

(ข้อมูลจากสำนักทะเบียนกรมการปกครอง)

๔. สภาพทางสังคม

๔.๑ การศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

สังกัด	ท้องถิ่น	สพป.	รวม
๑) จำนวนศูนย์	๒	-	๒
๒) จำนวนห้องเรียน	๖	-	๖
๓) จำนวนเด็กเล็ก	๘๗	-	๘๗
๔) จำนวนครู อาจารย์	๓	-	๓
๕) จำนวนครูพี่เลี้ยง	๔	-	๔

ระดับประถมศึกษา

สังกัด	ท้องถิ่น	สพป.	รวม
๑) จำนวนโรงเรียน	-	๕	๕
๒) จำนวนห้องเรียน	-	๕๐	๕๐
๓) จำนวนนักเรียน	-	๘๘๖	๘๘๖
๔) จำนวนครู อาจารย์	-	๗๖	๗๖

ระดับมัธยมศึกษา

สังกัด	ท้องถิ่น	สพป.	รวม
๑) จำนวนโรงเรียน	-	๑	๑
๒) จำนวนห้องเรียน	-	๑๓	๑๓
๓) จำนวนนักเรียน	-	๔๑๔	๔๑๔
๔) จำนวนครู อาจารย์	-	๗๖	๗๖

(ข้อมูลจากระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา)

๔.๒ สาธารณสุข

๑. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๒ แห่ง
๒. คลินิก จำนวน ๓ แห่ง
๓. บุคลากรทางการแพทย์ จำนวน ๙ คน
๕. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน ๒๑๐ คน
 - สถิติคนไข้ที่เข้ารับบริการ ๖,๑๖๒ ราย
 - โรคที่คนไข้เข้ารับการรักษามากที่สุด โรคเบาหวาน
 - โรคที่คนไข้เข้ารับการรักษาระดับที่ ๒ โรคความดันโลหิตสูง
 - โรคที่คนไข้เข้ารับการรักษาระดับที่ ๓ โรคคออักเสบ

(ข้อมูลจาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจรเข้มากและโคกเมือง)

๔.๓ อาชญากรรม สถิติฐานความผิดคดีอาญา (คดี ๔ กลุ่ม)

- ๑) ประเภทความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ
 - ทำร้ายร่างกาย จำนวน ๒ คดี จำนวน ๒ ราย
- ๒) ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
 - ยักยอกทรัพย์ จำนวน ๑ คดี จำนวน ๑ ราย
 - ทำให้เสียทรัพย์ จำนวน ๑ คดี จำนวน ๑ ราย
- ๓) ประเภทความผิดฐานความผิดพิเศษ (ไม่มี)
- ๔) ประเภทความผิด คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ยาเสพติด

- ครอบครองเพื่อจำหน่าย จำนวน ๒ คดี จำนวน ๓ ราย
- เสพยาเสพติด จำนวน ๙ คดี จำนวน ๑๐ ราย

อาวุธปืนและวัตถุระเบิด

- อาวุธปืนธรรมดา(ไม่มีทะเบียน) จำนวน ๕ คดี จำนวน ๖ ราย
- อาวุธปืนธรรมดา(มีทะเบียน) จำนวน ๑ คดี จำนวน ๑ ราย

การพนัน

- สลากกินรวบ จำนวน ๒ คดี จำนวน ๒ ราย
- การพนันอื่นๆ จำนวน ๑ คดี จำนวน ๑ ราย

ความผิดเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.๒๕๕๑
- จำนวน ๔ คดี จำนวน ๔ ราย

(ข้อมูลจากสถานีตำรวจภูธรบ้านบัว)

๔.๔ การสังคมสงเคราะห์

องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก ได้ดำเนินการด้านสังคมสงเคราะห์ ดังนี้

๑. ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์
๒. รับลงทะเบียนและประสานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
๓. ประสานการทำบัตรคนพิการ

จำนวนผู้สูงอายุ	จำนวน ๑,๗๑๕ ราย
จำนวนผู้พิการ	จำนวน ๔๓๑ ราย
จำนวนผู้ป่วยเอดส์	จำนวน ๑๒ ราย

(ข้อมูลจากกองสวัสดิการและสังคม)

๕. ระบบบริการพื้นฐาน

๕.๑ การคมนาคมขนส่ง ด้านคมนาคม เส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่

- ถนนสายบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก เป็นถนนลาดยาง เชื่อมต่อกับ ตำบลตาโจง อำเภอละหานทราย
- ถนนสายบ้านจรเข้มาก ต.จรเข้มากเป็นถนนลาดยาง เชื่อมต่อกับ ต.ยายแรมพัฒนา อ.เฉลิมพระเกียรติ
- ถนนสายบ้านบุ ตำบลจรเข้มาก เป็นถนนลาดยาง เชื่อมต่อกับ ตำบลปังกู อำเภอประโคนชัย
- ถนนสายบ้านหนองบัวราย ตำบลจรเข้มาก เป็นถนนลาดยาง เชื่อมต่อกับ ต.ประตึก อำเภอประโคนชัย
- ถนนสายบ้านบัว ตำบลจรเข้มาก เป็นถนนลาดยาง เชื่อมต่อกับ ตำบลเขาคอก อำเภอประโคนชัย
- ถนนสายบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก เป็นถนนลาดยาง เชื่อมต่อกับ อำเภอประโคนชัย
- ถนนติดต่อระหว่างหมู่บ้านจะเป็นถนนคอนกรีต ถนนลาดยางถนนลูกรัง และถนนดิน

๕.๒ การไฟฟ้า การขยายเขตไฟฟ้า ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน ปัจจุบันในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มากมีไฟฟ้าใช้ ดังนี้

๑. หมู่บ้านที่มีไฟฟ้าเข้าถึง ๑๘ หมู่บ้าน
๒. จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า ๒,๘๙๖ หลังคาเรือน

๕.๓ การประปา ในเขตตำบลจรเข้มากใช้ระบบประปาบาดาลหมู่บ้าน

๕.๔ โทรศัพท์

๑. เสาร์สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ จำนวน ๖ แห่ง

๕.๕ ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

ที่ทำการไปรษณีย์สาขาประโคนชัย จำนวน ๑ แห่ง โดยทำหน้าที่รับ-ส่ง จดหมาย พัสดุต่าง ๆ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๑๖ ถนนธนบุรีประสิทธิ์ ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านจำนวน ๑๘ หมู่บ้าน บริษัทส่งของ ๒ แห่ง

๖. ระบบเศรษฐกิจ

๖.๑ การเกษตร

ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลจรเข้มาก ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เช่น ทำนา ทำสวนยางพารา ปลูกผัก อาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขาย อาชีพรับราชการ และอื่น ๆ เป็นต้น

๖.๒ การประมง

ในเขตพื้นที่ตำบลจรเข้มากไม่มีการทำประมง

๖.๓ การปศุสัตว์

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบการเลี้ยงสัตว์ในครัวเรือนเป็นอาชีพเสริมและการเลี้ยงเป็นอาชีพหลัก เช่น การเลี้ยงสุกร โค เป็ด ไก่ ปลาตก ปลานิล เป็นต้น

๖.๔ การบริการ

๑. ปั๊มน้ำมัน(แบบหัวจ่าย/หยอดเหรียญ)	จำนวน	๖	แห่ง
๒. ร้านเกมส์/คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต	จำนวน	๓	แห่ง
๓. รีสอร์ท	จำนวน	๑	แห่ง
๔. ร้านจำหน่ายอาหาร	จำนวน	๑๐๘	แห่ง
๕. ร้านเสริมสวย	จำนวน	๑๐	แห่ง
๖. ร้านซ่อมรถ	จำนวน	๙	แห่ง
๗. สถานพยาบาล	จำนวน	๓	แห่ง

๖.๕ การท่องเที่ยว ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ

๑. ปราสาทหินเมืองต่ำ ตั้งอยู่ที่บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๖ ตำบลจรเข้มาก ห่างจากอำเภอประโคนชัย ๑๘ กิโลเมตร เป็นปราสาทหินที่มีสัดส่วนงดงามมากที่สุดแห่งหนึ่งในภาคอีสานมีลักษณะปรากฏหินทราย ๕ องค์ มีสระพญานาค ๔ ทิศ ล้อมรอบด้วยระเบียงคตและกำแพงหิน สร้างในราวปี พ.ศ. ๑๕๖๐ - ๑๖๓๐ ใช้ศิลปะแบบปาปวน มีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติเที่ยวเป็นประจำทุกปีและเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
๒. ปราสาททกฤทธิชัย (อโรคยาศาล) มี ๒ แห่ง ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๖ บ้านโคกเมือง และหมู่ที่ ๗ บ้านหนองบัวราย
๓. บารายเมืองต่ำ เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ใกล้กับปราสาทหินเมืองต่ำเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ บารายเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ ด้านทิศตะวันออกของเขาวงมรุ้งมีคันหินล้อมรอบ อยู่ที่บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๖
๔. วัดปราสาทเขาปลายบัด ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๙ บ้านโคกเมือง
๕. หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตั้งอยู่ที่ บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๖, ๙, ๑๕, ๑๘. บ้านบุ หมู่ที่ ๕
๖. บ้าน Home Stay บ้านโคกเมืองและบ้านบุ
๗. แหล่งเรียนรู้ประจำตำบล ได้แก่ ศูนย์อนุรักษ์ดนตรีนาฏศิลป์พื้นบ้านบ้านบุหมู่ที่ ๕ กลุ่มข้าวดินภูเขาไฟ ข้าวฮาง-ข้าวภูเขาไฟ กลุ่มปราสาทจำลอง หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มัคคุเทศก์น้อย ฯลฯ
๘. ถนนคนเดินเมืองต่ำ หมู่ที่ ๖ บ้านโคกเมือง

๖.๖ การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ การพาณิชย์ - ตลาดสดบ้านโคกเมือง จำนวน ๑ แห่ง

กลุ่มอาชีพ(ข้อมูลจากกองสวัสดิการและสังคม)

ที่	ชื่อกลุ่มอาชีพ	ที่	ชื่อกลุ่มอาชีพ
๑	กลุ่มทอเสื่อกก	๗	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหม
๒	กลุ่มหล่อปราสาทจำลอง	๘	กลุ่มไม้กวาดทางมะพร้าว
๓	กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง	๙	กลุ่มหัตถกรรมเชือกเทียน
๔	กลุ่มทอผ้าบารายพันปีสีกลีบบัว	๑๐	กลุ่มสมุนไพรเขาปลายบัด
๕	กลุ่มข้าวฮางภูเขาไฟ	๑๑	กลุ่มเกษตรกรทำนาจรเข้มาก
๖	กลุ่มข้าวภูเขาไฟบ้านโคกเมือง	๑๒	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพันธ์ข้าวมะลิ ๑๐๕ โคกเมือง

๖.๗ แรงงาน ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตตำบลจรเข้มาก ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรม แรงงานในพื้นที่โดยส่วนใหญ่เป็นแรงงานคนภายในตำบลจรเข้มาก

๗. เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

๗.๑ ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านหรือชุมชน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากรชาย(คน)	ประชากรหญิง(คน)	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)
๑	บ้านจรเข้มาก	๓๓๙	๓๘๒	๒๔๓	๑,๑๙๓
๒	บ้านลำตวน	๔๒๗	๔๓๑	๒๕๖	๒,๒๕๐
๓	บ้านบัว	๓๐๘	๓๔๒	๑๗๘	๑,๘๖๒
๔	บ้านกระสัง	๒๔๙	๒๔๓	๑๓๖	๑,๔๔๖
๕	บ้านบุ	๒๖๘	๒๗๖	๒๐๓	๑,๕๘๑
๖	บ้านโคกเมือง	๓๔๔	๓๖๐	๒๖๐	๑,๒๕๐
๗	บ้านหนองบัวราย	๓๒๐	๒๙๐	๑๙๕	๑,๙๕๐
๘	บ้านโคกธาตุ	๒๑๗	๒๒๕	๑๑๓	๑,๓๒๖
๙	บ้านโคกเมือง	๓๓๙	๓๗๓	๒๔๙	๒,๔๕๙
๑๐	บ้านหนองร้าน	๒๗๒	๒๗๘	๑๓๓	๑,๑๓๐
๑๑	บ้านจรเข้มาก	๔๔๐	๔๙๕	๒๘๔	๒,๑๒๓
๑๒	บ้านโคกปราสาท	๑๗๒	๑๖๑	๑๐๒	๑,๒๓๘
๑๓	บ้านโคกอาทวน	๑๔๕	๑๓๗	๙๗	๑,๘๗๐
๑๔	บ้านโคกเครือ	๖๙	๕๘	๔๑	๔๕๐
หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากรชาย(คน)	ประชากรหญิง(คน)	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)
๑๕	บ้านโคกเมือง	๓๑๑	๓๖๙	๑๘๙	๑,๗๕๐
๑๖	บ้านบัว	๕๑๑	๕๒๔	๒๘๒	๒,๑๕๐
๑๗	บ้านบุ	๓๙๐	๓๙๙	๒๓๒	๑๙,๕๖๗
๑๘	บ้านโคกเมือง	๒๗๘	๓๓๔	๑๘๓	๘๓
รวม		๕,๓๙๙	๕,๖๗๗	๓,๓๗๖	๔๕,๖๗๘

๗.๒ ข้อมูลด้านการเกษตร

๑. พื้นที่ทำนา จำนวน ๒๓,๗๓๘ ไร่

๒. พื้นที่ทำไร่ จำนวน ๔,๖๔๐ ไร่

๗.๓ ข้อมูลด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

แหล่งน้ำด้านการเกษตร จำนวน ๗๒ แห่ง

๗.๔ ข้อมูลด้านแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ (หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค)

แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค จำนวน ๕๙ แห่ง

(ข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

๘. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๘.๑ การนับถือศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ในเขตตำบลจรเข้มาก มีวัดและสำนักสงฆ์

๑. วัด จำนวน ๕ แห่ง

๒. สำนักสงฆ์

จำนวน ๗ แห่ง

ที่	ชื่อวัด/สำนัก สงฆ์	ที่ตั้ง/ที่อยู่	ชื่อเจ้าอาวาส/ ประธานสงฆ์	เบอร์ติดต่อ	อายุ ปี	พรร ษา	พระสงฆ์ (รูป)	เณร (รูป)	แม่ชี (รูป)
๑	วัดจรเข้มาก	บ้านจรเข้มาก หมู่ที่ ๑	พระอธิการพยุหศักดิ์ พนธมุตโต	094-7420411	๓๕	๑๓	๑๒	๑	-
๒	วัดลำดวน	บ้านลำดวน หมู่ที่ ๒	พระคำมี เตชธรรมโม	061-9548361	๖๗	๖	๗	-	-
๓	วัดบัวทราย ทอง	บ้านบัว หมู่ที่ ๓	พระอธิการภูวนัย จิตตถาโร	096-4748640	๔๔	๑๐	๔	-	๒
๔	วัดปราสาท บูรพาราม	บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๖	พระครูปลัดบวรศักดิ์ ปริปัญโญ	098-2105216	๔๙	๒๕	๕	-	-
๕	วัดป่าโคกเครือ	บ้านโคกเครือ หมู่ที่ ๑๔	พระครูสุจิตธรรมาภิรม	089-5829186	๙๒	๓๐	๖	-	-
๖	วัดป่าเขาพนม ปลายบัด	บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๙	พระชนภัทร จริธรรมโม	-	๗๔	๑๔	๓	-	๑
ที่	ชื่อวัด/สำนัก สงฆ์	ที่ตั้ง/ที่อยู่	ชื่อเจ้าอาวาส/ ประธานสงฆ์	เบอร์ติดต่อ	อายุ ปี	พรร ษา	พระสงฆ์ (รูป)	เณร (รูป)	แม่ชี (รูป)
๗	วัดป่าปราสาท เขาปลายบัด ยายแย้ม	บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๙	พระครูปลัดวิฑู วิสุทโธ	098-6612085	๕๕	๑๘	๔	-	-
๘	วัดกัลยาณมิตร	บ้านกระสัง หมู่ที่ ๔	พระมหาสมปอง ปัญญาทีโป	093-5595502	๔๐	๑๐	๘	-	-
๙	วัดปราสาท น้อยบ้านเก่า	บ้านโคกปราสาท หมู่ที่ ๑๒	พระฮวย ยโสธโร	088-3723299	๕๕	๑๖	๙	-	-
๑๐	วัดเขาปลายบัด (วิเวกอาศรม เขาปลายบัด)	บ้านโคกเมือง หมู่ที่ ๙	พระเสถียร ปริปัญโญ	087-9664439	๕๓	๓๐	๙	-	-
๑๑	วัดป่าโคก ปราสาท	บ้านโคกปราสาท หมู่ที่ ๑๒	พระอุทัย อุททยานโณ	093-4728525	๕๕	๘	๒	๑	-
๑๒	วัดป่าโคกอาห งวน	บ้านโคกอาห งวน หมู่ที่ ๑๓	พระพนมพร ธีรสุนทโร	084-0438589	๕๑	๑๖	๕	-	-
รวมทั้งสิ้น							๗๔	๒	๓

๘.๒ ประเพณีและงานประจำปี

- ประเพณีสงกรานต์ วันครอบครัว วันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ของทุกปี
- ประเพณีเข้าพรรษา วันเข้าพรรษาของทุกปี
- ประเพณีลอยกระทง
- งานเทศกาลข้าวมะลิหอมปลาจ่อมกุ้งชมทุ่งนกประโคนชัย

- งานบวสรวงปราสาทเมืองต่ำและงานประเพณีทางศาสนาอื่นๆ

๘.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาษาถิ่น

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก มีภาษาถิ่นหลากหลายที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ภาษาถิ่นคือภาษาเขมร ภาษาไทยอีสาน และภาษาส่วย แม้จะใช้ภาษาถิ่นต่างกัน แต่ก็ยังมีประเพณีและวัฒนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. แหล่งเรียนรู้ทอเสื่อกก
๒. แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
๓. แหล่งเรียนรู้หล่อปราสาทจำลอง
๔. กลุ่มอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้าน (กลองยาว)
๕. ศูนย์อนุรักษ์ดนตรี-นาฏศิลป์พื้นบ้าน
๖. แหล่งเรียนรู้ทอผ้าบารายพันปีสกลีบบัว
๗. แหล่งเรียนรู้สมุนไพรมหัศจรรย์
๘. แหล่งเรียนรู้กลุ่มข้าวฮางภูเขาไฟ

๘.๔ สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่โดดเด่นคือ

๑. กลุ่มอาชีพทอเสื่อกก รวมกลุ่มเพื่อทอเสื่อกกและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กระเป๋า ที่รองจาน รองแก้ว กล่องใส่กระดาษทิชชู ฯลฯ
๒. กลุ่มผลิตของที่ระลึกหล่อรูปปราสาทจำลอง รวมกลุ่มเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้เสริม ตำบลจรเข้มากมีโบราณสถานเก่าแก่ คือ ปราสาทเมืองต่ำ ปราสาทเขาพนมรุ้ง จึงมีการผลิตของที่ระลึกจำหน่าย เช่น รูปหล่อปราสาทเขาพนมรุ้ง ทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ นางอัปสรฯ ฯลฯ
๓. กลุ่มบารายไหมไทย มีกิจกรรมการทอผ้าไหมพื้นเมือง โดยมีลายเอกลักษณ์คือลาย ผักกูด เพื่อจำหน่ายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว
๔. กลุ่มข้าวฮางภูเขาไฟ - ข้าวหอมมะลิภูเขาไฟ เป็นแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น เป็นข้าวหอมมะลิที่มีแหล่งปลูกในท้องถิ่นซึ่งมีแร่ธาตุจากแหล่งที่เคยเป็นภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว ข้าวฮางเป็นข้าวสาร แปรรูปตามกรรมวิธีภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. กลุ่มข้าวภูเขาไฟ รูปแบบการผลิตในการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ข้าวภูเขาไฟ ข้าวฮางภูเขาไฟ เป็นข้าวหอมมะลิชั้นดีที่ปลูกบนดินที่เกิดจากการทับถมของดินภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว มีแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์มากมาย ทำให้ข้าวมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือมีความนุ่มและหอม ปัจจุบันมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สามารถเก็บไว้ได้นานโดยไม่สูญเสียความหอมและขยายตลาดออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
๖. กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองผ้าบารายพันปีสกลีบบัว เป็นผ้าอัตลักษณ์ของตำบลจรเข้มาก และยกเป็นผ้าอัตลักษณ์อำเภอประโคนชัย

๘.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำที่สำคัญที่ประชาชนได้ใช้ในการเกษตรและอุปโภคบริโภค คือ น้ำฝน และน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่แหล่งน้ำธรรมชาติไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดปี ซึ่งบางส่วนได้มีการพัฒนาปรับปรุง แต่มีอีกหลายแห่งจำเป็นต้องพัฒนาลำน้ำ ลำห้วยต่างๆ ให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี

ทรัพยากรป่าไม้ ตำบลจรเข้มากมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ติดต่อกับตำบลเขาคอก แต่สภาพป่าไม้ได้ถูกทำลายเพื่อใช้ในการทำนา และมีป่าสงวนแห่งชาติ ป่าพนมรุ้งบางส่วน ปัจจุบันมีการปลูกพืชเศรษฐกิจคือยางพาราและมันสำปะหลัง

ส่วนที่ ๓

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ระดับประเทศ

บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

ประเทศไทยมีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ทั้งนี้ หากมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีประเทศในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปทั้งในมิติด้านการผลิตและการบริโภค ซึ่งก่อให้เกิดของเสียและมลพิษในระดับที่เกินกว่าความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศในพื้นที่ จนส่งผลกระทบ ให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศเสื่อมโทรมลงนั้น อาจส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติในระยะยาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยการมุ่งพัฒนาทางเศรษฐกิจในระยะหลายสิบปีที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาที่เน้นผลประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจจนขาดการคำนึงถึงความยั่งยืนของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและขีดความสามารถของระบบนิเวศที่เพียงพอ และประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการยังอยู่ในระดับต่ำ มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และสร้างมูลค่าเพิ่มได้น้อยกว่าที่ควร จึงส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติของไทยเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากของเสียและมลพิษทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทาย ต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เป็นหนึ่งในปัจจัยกำหนดความสำเร็จที่สำคัญต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ของการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

การประเมินสถานการณ์ของทุนทรัพยากรทางธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ พบว่า ทรัพยากรป่าไม้ของไทยมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ โดยมีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้อยู่ในช่วงประมาณร้อยละ ๓๑-๓๓ ของพื้นที่ทั้งหมดจากการปลูกป่าไม่ทดแทนได้ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่สูญเสียไปในแต่ละปี แต่ยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายตามแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ ที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ เมื่อพิจารณาแนวโน้มในระยะยาวพบว่าในอดีตการบุกรุกทำลายป่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดของการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ไทย ทว่าในปัจจุบัน ปัญหาไฟป่าทั้งที่เกิดจากเหตุการณ์ทางธรรมชาติและฝีมือมนุษย์ได้กลายมาเป็นสาเหตุหลักของการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ที่มากที่สุดของประเทศไทย และมีแนวโน้มที่สถานการณ์ไฟป่าจะมีความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่นำมาซึ่งภาวะโลกร้อนจะส่งผลให้ภัยคุกคามต่อพื้นที่ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นในอนาคต

ในส่วนของทรัพยากรน้ำ ประเทศไทยมีการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือน ส่งผลให้มีปริมาณการใช้น้ำเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำตามธรรมชาติทั้งจากการกระทำของมนุษย์และปัจจัยตามธรรมชาติ รวมถึงความแปรปรวนของปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี ทำให้มีปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ลดลง ส่งผลให้ปัญหาภัยแล้งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี และมีแนวโน้มที่จะรุนแรงยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน ประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาน้ำท่วมอย่างสม่ำเสมอ แม้ในระยะที่ผ่านมา

จำนวนประชากรที่ได้รับผลกระทบจะมีแนวโน้มลดลงแต่ก็ยังคงอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง เมื่อผนวกกับภาวะการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงมากขึ้น จะยิ่งส่งผลให้ปัญหาน้ำท่วม เป็นความท้าทายที่สำคัญอย่างมาก อาจหลีกเลี่ยงได้ อย่างไรก็ดี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีแนวโน้มที่จะช่วยยกระดับการบริหารจัดการน้ำและสร้างโอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ อาทิ การใช้เทคโนโลยี การผลิตที่ช่วยประหยัดน้ำ การใช้เทคโนโลยีที่สามารถเชื่อมโยงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในการบริหารจัดการน้ำสูญเสียในระบบส่งน้ำ รวมทั้งการคาดการณ์สถานการณ์น้ำให้มีความถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น

ในขณะที่ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการรักษาสมดุล ของความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำและการรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางด้านการคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่ทำประมง พบว่าพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยซึ่งครอบคลุมพื้นที่ ๒๓ จังหวัด รวมประมาณ ๓,๑๕๑ ตารางกิโลเมตร อยู่ภายใต้ความเสี่ยง

จากภัยคุกคามทั้งทางธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ ทั้งการรุกรานพื้นที่ป่าชายเลน การปล่อยของเสียลงสู่ทะเลที่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษ สิ่งปฏิภูล และขยะพลาสติก รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศที่ภาวะโลกร้อนกำลังเป็นภัยต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีนัยสำคัญ โดยส่งผลให้ แนวปะการังเสียหายตามธรรมชาติ และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทวีความรุนแรงขึ้นในหลายพื้นที่

เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ของทุนทางสิ่งแวดล้อมของไทย พบว่า การจัดการของเสีย เป็นความท้าทายสำคัญของการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ จากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรูปแบบ การใช้ชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปริมาณขยะในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปริมาณขยะระหว่างปี ๒๕๕๓ – ๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๒ ต่อปี แม้จะมีระบบการกำจัดขยะที่ถูกวิธีและมีการนำขยะกลับไปหมุนเวียนใช้ใหม่ก็ตาม โดยในปี ๒๕๖๓ มีขยะที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้องหรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพียงร้อยละ ๖๙ ซึ่งยังคงต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗๕ ภายในปี ๒๕๖๕ ส่งผลให้มีปริมาณขยะตกค้างจำนวนมากที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพแหล่งน้ำ สิ่งมีชีวิตในน้ำ ตลอดจนแหล่งน้ำผิวดินและทะเลในที่สุด ทั้งนี้ สาเหตุของขยะตกค้างมาจากศักยภาพของระบบการจัดการขยะที่ไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นตามอัตราการขยายตัวของกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ประกอบกับการขาดการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง จึงทำให้ไม่สามารถ นำขยะไปใช้ประโยชน์ซ้ำได้อย่างเต็มรูปแบบ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมี ปัญหามลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ที่ส่วนใหญ่มาจากการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์ อาทิ การเผาขยะหรือวัสดุการเกษตรในที่โล่ง ไอดีเสียจากรถยนต์ การเผาไหม้จากเครื่องยนต์ดีเซล การปล่อยก๊าซเสียในภาคอุตสาหกรรม รวมถึงภัยธรรมชาติอย่างไฟป่า เป็นมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นและมีปริมาณ เกินค่ามาตรฐานเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมและเมืองใหญ่ที่มีประชากรและการจราจรหนาแน่น และปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุตสาหกรรมหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดระยอง ที่ยังคงพบปัญหามลพิษทางอากาศจากการมีค่าเฉลี่ยสารเบนซินในพื้นที่ในระดับสูงเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนด มาโดยตลอด นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมา

สำหรับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ คือ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก นั้น ประเทศไทยได้ประกาศเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ภายหลัง ปี ๒๕๖๓ ที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ ๒๐-๒๕ เมื่อเทียบกับปริมาณก๊าซเรือนกระจกปกติที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปี ๒๕๗๓ (ค.ศ. ๒๐๓๐) หรือคิดเป็นการปล่อยก๊าซเรือนกระจกไม่เกิน ๔๔๔ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ซึ่งนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ เป็นต้นมา แม้แนวโน้มปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมต่าง ๆ จะเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด แต่ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำกว่าประมาณการ ในปริมาณก๊าซเรือนกระจกปกติที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๖๑ ไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจก ต่ำกว่าปริมาณปกติที่คาดว่าจะเกิดขึ้นร้อยละ ๑๖ ซึ่งประสบความสำเร็จเหนือเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ที่กำหนดให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำกว่าปริมาณปกติที่คาดว่าจะเกิดขึ้นร้อยละ ๗ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พบว่าสัดส่วนของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ที่มากที่สุดถึงร้อยละ ๗๔ มาจากการใช้พลังงาน ซึ่งมาจากการผลิตไฟฟ้าร้อยละ ๔๒ การคมนาคมขนส่ง ร้อยละ ๒๓ ภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้างร้อยละ ๒๐ ดังนั้น การผลิตไฟฟ้าและการคมนาคมขนส่ง จะมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากต่อการควบคุมปริมาณก๊าซเรือนกระจกของไทย พร้อมกับการพัฒนาความสามารถในการดักกลับก๊าซเรือนกระจกของภาคป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งมีปริมาณการดักกลับก๊าซเรือนกระจก ๙๑.๑๓ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

อย่างไรก็ดี เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนของประเทศไทย ภายในปี ๒๕๙๓ (ค.ศ. ๒๐๕๐) และบรรลุตามเจตนารมณ์ในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ในปี ๒๖๐๘ (ค.ศ. ๒๐๖๕) ตามถ้อยแถลงของนายกรัฐมนตรีต่อที่ประชุมสมัชชารัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ ประเทศไทยอาจต้องพิจารณาเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่มีความท้าทายยิ่งขึ้น พร้อมทั้งวางยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงถึงร้อยละ ๔๐ หรือคิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่จะปล่อยได้ ๒๒๒ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าในปี ๒๕๗๓ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการพิจารณาปรับค่าเป้าหมายย่อย รวมถึงแผนดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ แนวโน้มของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและกระแสความตระหนักต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศจะส่งเสริมให้เกิดอุปสงค์ต่อพลังงานสะอาดเพิ่มขึ้น อันจะนำมาซึ่งโอกาสที่สำคัญในการลดก๊าซเรือนกระจกในระยะต่อไปของไทย โดยที่ภาครัฐจะต้องดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่การใช้พลังงานหมุนเวียนและรถยนต์ไฟฟ้าอย่างเพียงพอเหมาะสม

ดังนั้น แนวทางสำคัญสำหรับการพัฒนาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไป คือ การเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้างจากการเน้นผลทางเศรษฐกิจระยะสั้นไปสู่การเจริญเติบโตที่ยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาประเทศในอนาคตจะไม่สามารถแยกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมออกจากการดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคมได้อีกต่อไป จึงต้องกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนในการมุ่งสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อลดการใช้วัตถุดิบและลดของเสียจากกระบวนการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทลายความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ เป็นจุดเริ่มต้นสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก้าวหน้าควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไปในระยะยาว โดยการส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และ

สอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไทย บนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดของทุกภาคส่วน โดยอาศัยกลไกและมาตรการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เกิดการลงทุนสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งผลักดันให้ภาคการผลิตปรับรูปแบบการดำเนินงานธุรกิจตามแนวทางทางเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นและเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และได้รับประโยชน์จากเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาโครงสร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและการดำรงชีพออย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ การมีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ประชากรจำนวนมากพึ่งพิงการดำรงชีพจากภาคการเกษตร ประเทศไทยจึงมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งยังต้องเผชิญความท้าทายจากผลของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและกายภาพที่ก่อให้เกิดการทำลายสมดุลของสิ่งแวดล้อม พร้อมกับความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เขตเศรษฐกิจ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่จะทวีความซับซ้อนยิ่งขึ้นในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยคุกคามจากภัยพิบัติทางธรรมชาติยังมีแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต อาจนำมาซึ่งความสูญเสียและผลกระทบต่องานเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมหาศาล เป็นความเสี่ยงของการบริหารจัดการที่ไทยยังมีขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

สถานการณ์วิกฤติไม่เพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องแก้ไขด้วยการจัดการปัญหาที่ต้นเหตุ เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยส่งเสริมการใช้มาตรการเชิงป้องกันก่อนเกิดภัยในพื้นที่สำคัญ อาทิ การบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยประกอบการวางแผนเมือง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การให้ความรู้และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มศักยภาพประชาชนและชุมชนในการรับมือกับภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางธรรมชาติร่วมกัน

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนของกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๒.๒/ว ๗๒๘๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ แจ้งจังหวัดขับเคลื่อนและเตรียมการทวนสอบโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย โดยมีการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Validation and verification Body :VVB)

เพื่อทำการตรวจสอบเอกสารในภาพรวมผู้ประเมินภายนอกจะลงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน รายเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจะมีการสุ่มลงตรวจครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยสุ่มตรวจครัวเรือนตามข้อมูลที่บันทึกในระบบสารสนเทศฯ และอาจมีการสัมภาษณ์ครัวเรือนและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการฯ ซึ่งคาดว่าจะการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกจะ

ดำเนินการในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ และกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน กระทรวงมหาดไทย โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นกรรมการ หัวหน้าผู้ตรวจราชการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่นและผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางเพื่อเตรียมการรับการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Validation and verification Body :VVB) ตามโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย และได้กำหนดแนวทางดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ให้แก่จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑) การดำเนินการในระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด โดยมีท้องถิ่นจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียกฯ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ กำหนดเป้าหมายให้ครบถ้วน ร้อยละ ๑๐๐ พร้อมทั้ง กำกับ ติดตามการดำเนินงาน และรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการฯ ในการประชุมกรรมการจังหวัดทุกเดือน และประเมินความพร้อมในการทวนสอบของข้อมูลโครงการ รายงานตามแบบรายงานไปยังกระทรวงมหาดไทยภายในวันที่ ๒๐ ของทุกเดือน

๒) การดำเนินการในระดับอำเภอ ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอ โดยมีท้องถิ่นอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียกฯ และแต่งตั้งทีมปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับการทวนสอบ ระดับอำเภอ ในพื้นที่ตำบล โดยมี ปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นหัวหน้าทีมปฏิบัติการ ท้องถิ่นอำเภอเป็นทีมปฏิบัติการ เพื่อลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานตามโครงการฯ ของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยดำเนินการสุ่มตรวจสอบครัวเรือนในพื้นที่ที่จัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรายงานให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอตามแบบรายงาน เพื่อรวบรวมและรายงานคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดตามแบบรายงาน ภายในวันที่ ๑๕ ของทุกเดือน

๓) การดำเนินการในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อเตรียมรับการทวนสอบภายใต้โครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยจัดทำแผนปฏิบัติการ และรายงานคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ ระดับอำเภอ ตามแบบรายงาน ภายในวันที่ ๓๐ ของทุกเดือน และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำถังขยะเปียก โดยดำเนินการเชิงรุกและใช้ กลยุทธ์ “เคาะประตูบ้าน (Knock Door Marketing)” ไปยังทุกครัวเรือน ชักชวน/ทำความเข้าใจกับครัวเรือนในพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมในกระบวนการสุ่มตรวจติดตามจากผู้ประเมินภายนอก

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑. ความเป็นมา

กระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ตามนโยบายของรัฐบาลที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถ้อยแถลงในการประชุมรัฐภาคี กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ (COP๒๖) ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ว่า “ประเทศไทยพร้อมยกระดับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศอย่างเต็มที่ทุกวิถีทางเพื่อบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ (ค.ศ. ๒๐๕๐) และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจก”

กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนิน โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้จังหวัดส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการจัดทำถังขยะเปียกให้ครบทุกครัวเรือน รวมถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อเป็นการส่งเสริมการคัดแยกขยะครัวเรือน ลดการปนเปื้อนขยะเปียกกับของเหลือใช้อื่นๆ สร้างรายได้เพิ่มจากการคัดแยกขยะ ลดภาระค่าใช้จ่าย โดยการใช้ปุ๋ยหมักที่เกิดจากถังขยะเปียกเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ตลอดจนลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจในประเทศไทย หรือ Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VERเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการและกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจกขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน ได้พิจารณาเห็นชอบการขึ้นทะเบียนโครงการฯ โดยมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นผู้พัฒนาหรือเจ้าของโครงการ ประกอบด้วยครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ ๓๖,๖๔๔,๓๐๙ ครัวเรือน โรงเรียน ๑,๗๐๑ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑๘,๙๓๕ แห่ง โดยมีระยะเวลาคิดเครดิตของโครงการ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ – ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ หรือระยะเวลา ๗ ปี และคาดว่าจะสามารถลดปริมาณ ก๊าซเรือนกระจกได้ ๔๙๒,๒๑๒ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

๒. ขั้นตอนการดำเนินงาน ณ ปัจจุบัน

การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานถังขยะเปียกลดโลกร้อน (ครัวเรือน โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) โดยจัดเก็บข้อมูลจำนวนประชากรในครัวเรือน เด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดทำถังขยะเปียกในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอย (รายเดือน) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำข้อมูลไปคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจก และรับรองคาร์บอนเครดิต

๓. แผนการดำเนินการ

สำหรับการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินโครงการฯ ในระยะต่อไป ดังนี้

๓.๑ ขั้นตอนที่ ๑ การรับรองคาร์บอนเครดิต เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการโดยผู้ประเมิน

ภายนอก หรือ Validation and verification Body :VVB ซึ่งจะลงพื้นที่เพื่อดำเนินการทวนสอบข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนในระดับครัวเรือน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเป้าหมาย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตรวจสอบและแนะนำประชาชนให้ดำเนินการจัดทำ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน อย่างถูกวิธี ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑)มีการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน หมายถึง การนำถังมาตัดกัน และฝังกลบใน หลุมลึกลงไป ๒ ถึง ๓ ส่วนของความสูงของถังและมีการนำเศษอาหารเทใส่ในถัง พร้อมปิดฝา

๒)มีการใช้ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนอย่างถูกวิธี หมายถึง การนำเศษอาหาร เทใส่ในถังพร้อมปิดฝา และมีการใช้ไม้พายหรืออุปกรณ์กวนเพื่อเพิ่มอากาศ

๓)มีการใช้ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนเป็นประจำ หมายถึง มีการนำเศษอาหาร มาใส่ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ทุกครั้งเมื่อมีเศษอาหารที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมในครัวเรือน โดยไม่นำขยะเศษ อาหารไปรวมกับขยะประเภทอื่นๆ รวมถึง การตรวจสอบต้องเตรียมเอกสารใบสมัครการเข้าร่วมโครงการ ตลอดจนเอกสารการสำรวจครัวเรือน โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดทำถังขยะเปียก และความถูกต้อง ของข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียกในระบบสารสนเทศฯ เพื่อรวบรวมให้ผู้ประเมินภายนอกเป็นผู้ทวนสอบ ทั้งนี้เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทวน

สอบแล้วกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการรับรองคาร์บอนเครดิต ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

๓.๑.๑ การเตรียมการรับการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก โดยกรมส่งเสริมการปกครอง

ท้องถิ่นจะกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้กลไกคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินงานเชิงรุกของทีมปฏิบัติการเตรียมความพร้อมสำหรับการทวนสอบ ระดับอำเภอในพื้นที่ตำบล เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการบริหารจัดการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทีมปฏิบัติการฯ จะดำเนินการสุ่มตรวจครัวเรือน โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ที่มีการจัดทำถังขยะเปียกเป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นการเตรียมตัวก่อนมีผู้ประเมินภายนอกลงไปทวนสอบจริง ทั้งนี้ เพื่อให้การทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการจัดประชุมซักซ้อมกับหน่วยงานในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่นโดยละเอียดเพื่อเตรียมการรับการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (VVB) ตลอดจน กำหนดแนวทางซักซ้อมการทวนสอบผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนคณะทำงานที่ได้รับมอบหมายจะลงพื้นที่ในจังหวัดต้นแบบเพื่อซักซ้อมแนวทางปฏิบัติกับหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการทวนสอบจากหน่วยงานภายนอก

๓.๑.๒ การทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Verification) ของโครงการ T-VER หมายถึง

กระบวนการทวนสอบซึ่งดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก (VVB) เพื่อทวนสอบ ติดตามผลและคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดลง รวมถึงติดตามผลกระทบอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยผู้ประเมินภายนอก (VVB) จะเป็นหน่วยงานที่รับรองโครงการฯ ในขั้นต้น และเสนอเข้าคณะกรรมการพิจารณาโครงการลดก๊าซเรือนกระจก เพื่อพิจารณารับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกต่อไป

ทั้งนี้ ในกระบวนการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกดังกล่าว จะต้องมีการรวบรวม และประเมินเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการประสานงานและจัดเตรียม เอกสารที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลางเพื่อส่งให้ผู้ประเมินภายนอก (VVB) เพื่อทำการตรวจสอบเอกสารในภาพรวม และองค์กรกลางซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ทวนสอบจะลงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนรายเดือนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ในกระบวนการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกนั้น จะมีการสุ่มลงตรวจครัวเรือนที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยสุ่มตรวจครัวเรือนตามข้อมูลที่บันทึกในระบบสารสนเทศฯ และอาจมีการสัมภาษณ์ครัวเรือนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการฯ ทุกระดับ ในการดำเนินการภายใต้กระบวนการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอกนั้น กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการฯ ให้กับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลรายเดือน ผู้ที่ได้รับมอบหมายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด รวมทั้งผู้บริหารในทุกระดับเพื่อสนับสนุนกระบวนการทวนสอบและตอบข้อซักถามของผู้ประเมินภายนอก

๓.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การซื้อขายคาร์บอนเครดิต ในกระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิตนั้น

กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จะกำหนดแนวทางซักซ้อม และจัดประชุมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับกระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิต แนวทางการบริหารจัดการกรมสิทธิคาร์บอนเครดิต และการจัดทำ บัญชีควบคุมคาร์บอนเครดิตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ กระบวนการซื้อขายคาร์บอนเครดิตข้างต้น จะต้องดำเนินการภายใต้ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดการมูลฝอย หมวดคาร์บอน

เครดิต เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขายคาร์บอนเครดิตตามโครงการถึงขยะเปียกโลกออนไลน์ได้นำนารายได้ที่ได้จากการขายคาร์บอนเครดิตไปจัดสาธารณประโยชน์ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ระดับอำเภอ

ประเด็นคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอำเภอประโคนชัยที่จะขับเคลื่อนในปีพ.ศ.๒๕๖๖
ดังต่อไปนี้

๑. การป้องกันการและแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน (RTI)
๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน
๓. มหัทศจรย์ ๑,๐๐๐ วัน สู่ ๒,๕๐๐ วัน
๔. การจัดการขยะและอนามัยสิ่งแวดล้อม
๕. อาหารปลอดภัย
๖. การควบคุมโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ
๗. การดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขยะมูลฝอยองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก

๓.๑ วิสัยทัศน์ “จรเข้มากเมืองสะอาด ปราศจากขยะอย่างยั่งยืน”

๓.๒ เป้าประสงค์/พันธกิจ

- ๑ ปรับปรุงฟื้นฟู ระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกหลักวิชาการ
- ๒ มีการจัดการขยะมูลฝอยที่สะอาดอย่างถูกหลักวิชาการ
- ๓ รมรงค์ให้ความรู้ และวิธีการคัดแยกขยะที่เกิดจากต้นทางหรือครัวเรือน
- ๔ ลด ละ เลิกปริมาณการใช้ขยะ โดยรณรงค์ การใช้หลัก ๓ Rs
- ๕ สร้างนิสัยการลด ละ เลิก การสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากปัญหาขยะในอนาคต)

๓.๓ ยุทธศาสตร์ของแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน/ส่วนราชการ/องค์กรเอกชน

แนวทางการพัฒนา

- ๑) ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทดแทนการใช้ถุงพลาสติกหรือโฟม
- ๒) จัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน/ส่วนราชการ/องค์กรเอกชน ให้ถูกหลักวิชาการ

- ๓) กำหนดเขตพื้นที่ห้ามเทกองขยะมูลฝอย
- ๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีที่จัดรวบรวมขยะอันตรายในหมู่บ้าน/ชุมชน ละ ๑ จุด โดยไม่ให้เกิดมลภาวะทางด้านสิ่งแวดล้อมและประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างนิสัยของคนในชุมชนในการนำขยะกลับมาใช้ใหม่

แนวทางการพัฒนา

- ๑) ส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง
- ๒) ส่งเสริมให้มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาล
- ๓) ส่งเสริมการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะ
- ๔) ส่วนราชการ/องค์กร กำหนดมาตรการให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

แนวทางการพัฒนา

- ๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติด้านการจัดการขยะมูลฝอยหรือประกาศท้องถิ่นในการลด คัดแยกขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย
- ๒) อำเภอลำปลายมาศและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศเขตพื้นที่ห้ามเทกอง รวมถึงห้ามมิให้มิศูนย์ขนถ่ายขยะมูลฝอยในเขตชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างวินัยของคนมุ่งสู่การบริหารจัดการขยะที่ยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

- ๑) บังคับใช้กฎหมาย
- ๒) สร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
- ๓) ประชาสัมพันธ์ ธารรงค์ ให้ความรู้ การลด คัดแยกขยะที่ต้นทาง
- ๔) จัดกิจกรรมสร้างนิสัยการจัดการขยะมูลฝอยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาทุกสังกัดในตำบลจรเข้มาก
- ๕) ส่งเสริมการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๖) ตรวจสอบ ดำเนินคดีกับผู้ลักลอบทิ้งขยะ กากอุตสาหกรรม
- ๗) สนับสนุนการใช้สื่อมวลชนช่วยปลุกกระแสสังคม เพื่อสร้างวินัยคนในชาติให้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย
- ๘) ส่งเสริม/สนับสนุนการจัดตั้งธนาคารขยะ และกองทุนฌาปนกิจชุมชนเพื่อบริหารจัดการรายได้จากการซื้อขายขยะชุมชน

การสมัครเข้าร่วมโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ตามที่จังหวัดบุรีรัมย์แจ้งว่ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งการดำเนินการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกจากโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีกระบวนการดำเนินงานให้มีการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก Validation and verification Body : VVB เพื่อทำการตรวจสอบเอกสารในภาพรวมโดยผู้ประเมินภายนอกจะลงพื้นที่ในจังหวัดต่างๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนรายเดือนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเอกสารสำคัญประกอบการทวนสอบ คือ ใบสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ระดับครัวเรือน นั้น

องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก ขอความร่วมมือท่านประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าร่วมโครงการฯ ในระดับครัวเรือนให้ครบทุกครัวเรือน ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน เป็นการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง เพื่อลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปหลุมฝังกลบและลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน การย่อยสลายขยะอินทรีย์ในถังขยะเปียกให้กลายเป็นปุ๋ยที่นำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรและผลประโยชน์ ที่จะได้รับภายหลังจากการรับรอง ปริมาณก๊าซเรือนกระจก (คาดการณ์ว่า รายได้ที่จะได้รับการขายคาร์บอนเครดิตภายใต้โครงการฯ นั้น ประมาณ “๓ บาท/คน/ปี”)

ส่วนที่ ๔

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

มาตรการที่ ๑ : ด้านการจัดการขยะต้นทาง

๑.องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก มีการจัดกิจกรรมให้เครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” เข้าร่วมอย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี

กิจกรรม

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับสมัคร “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.)” และอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงการ/กิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) เข้าร่วมอย่างน้อยปีละ ๔ ครั้งดังนี้

(๒.๑) จัดกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเริ่มตั้งแต่การลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอยการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย และการรวบรวมขยะมูลฝอยเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการเก็บขนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒.๒) การจัดกิจกรรมการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น นัดเวลาเก็บขนขยะมูลฝอย เก็บกวาดขยะมูลฝอย เป็นต้น

(๒.๓) สอดส่องดูแล เฝ้าระวัง และรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

(๒.๔) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ เช่น กิจกรรม Big Clening Day กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน เป็นต้น

(๒.๕) เป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ภาคราชการ ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการจัดการมูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชน

๒.หมู่บ้าน/ชุมชน มีการคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชนที่ต้นทาง

(๑) มีการคัดแยกขยะ ๔ ประเภท โดยการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะในหน่วยงานหมู่บ้าน ชุมชน การนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำ หรือการนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป การจัดทำถังขยะเปียกเพื่อรองรับขยะอินทรีย์ การคัดแยกขยะอันตราย เช่น ขยะอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก รวมถึงการจัดกิจกรรม เช่นการทำปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ (ขยะเป็นปุ๋ย) กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษี ธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน หรือกลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์รีไซเคิล เป็นต้น

(๒) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนรวมถึงผู้ประกอบการในท้องถิ่นเกี่ยวกับการคัดแยกขยะประเภทต่างๆ เช่นการจัดการกับขยะทั่วไป การคัดแยกขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ประโยชน์ รวมถึงการลดขยะประเภทใช้ครั้งเดียว (single use) และแนวทางในการจัดการกับขยะรีไซเคิลที่มีในครัวเรือน หรือ

สถานประกอบการ การจัดการกับขยะอินทรีย์ เพื่อรองรับมูลฝอยประเภทอาหารจากครัวเรือน หรือการนำมาทำเป็นปุ๋ยหมัก เป็นต้น

๓. ครัวเรือน มีการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน

- (๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำรวจข้อมูลครัวเรือนที่มีอยู่ทั้งหมดตามจำนวนที่มีผู้อาศัยอยู่จริง
- (๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำรวจข้อมูลครัวเรือนมีความพร้อมและไม่มีความพร้อมในการจัดทำถังขยะเปียก
- (๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แนะนำ ส่งเสริม และขอความร่วมมือให้ครัวเรือนจัดทำถังขยะเปียก สำหรับครัวเรือนที่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครัวเรือนได้ รวมถึงสาธิตวิธีการใช้งาน
- (๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำประกาศขอความร่วมมือประชาชนที่มีความต้องการนำขยะเปียกไปใช้ประโยชน์ เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ยอินทรีย์ และลงทะเบียนเพื่อเชิญชวนนำขยะไปใช้ประโยชน์
- (๕) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำถังขยะเปียกรวมสำหรับครัวเรือนที่ไม่มีบริเวณหรือพื้นที่ในการจัดทำถังขยะเปียกครัวเรือนได้ และจัดทำแผนเก็บขนประกาศให้ประชาชนทราบ
- (๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดเก็บขยะเปียกที่ครัวเรือนคัดแยกไว้ดำเนินการตามกระบวนการต่อไป
- (๗) จัดหาสถานที่กลางสำหรับจัดทำภาชนะรองรับขยะเปียกเพื่อเป็นจุดรวบรวมขยะเปียกจากชุมชน โดย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดวัน เวลา และเส้นทางการจัดเก็บ
- (๘) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำจุดรวบรวมขยะเปียกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียน
- (๙) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความรู้แก่เด็ก นักเรียน และประชาชนในชุมชนเรื่องการบริหารจัดการขยะ

มาตรการที่ ๒ : ด้านการจัดการขยะกลางทาง

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก มีการขนขยะอันตรายชุมชน ไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัดหรือมีการนำไปให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัด

- (๑) จัดให้มีจุดรวบรวมหรือถังขยะอันตรายชุมชนอย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชน ละ ๑ แห่ง
- (๒) การขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไป
- (๓) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่นเกี่ยวกับขยะอันตรายชุมชนประเภทต่างๆ การจัดการขยะอันตรายชุมชนจากการทิ้งหรือกำจัดขยะอันตรายชุมชนไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและจุดรวบรวมขยะอันตรายของชุมชน
- (๔) มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขนขยะอันตรายชุมชน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขนพร้อมทั้งแจ้งให้ประชาชนในชุมชนทราบ

๒. หมู่บ้าน/ชุมชน มีการติดตั้งถังขยะหรือจุดรวบรวมขยะติดเชื้อ ตามมาตรการการจัดการขยะในช่วงสถานการณ์ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙)

- (๑) จัดให้มีจุดรวบรวมหรือถังขยะติดเชื้อหรือจุดรวบรวมขยะติดเชื้อ อย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชน ละ ๑ แห่ง

(๒) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับขยะติดเชื้อประเภทต่างๆ การจัดการขยะติดเชื้อและการประชาสัมพันธ์จัดรวบรวมขยะหน้ากากอนามัยและหน้ากากผ้าของชุมชน

มาตรการที่ ๓ : ด้านการจัดการขยะปลายทาง

๑.ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดอบรมการสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์จากขยะแก่ประชาชนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เช่น โซฟาถังขยะ โต๊ะเก้าอี้เครื่องใช้ภายในบ้านจากไม้เก่า ไม้กวาดจากเศษพลาสติก เต้าเผาไร้ควัน การทำสารบำรุงดินจากไส้เดือนดิน เป็นต้น

(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้ ประชาชนเห็นคุณค่าของขยะก่อนนำไปทิ้งอย่างไร้ประโยชน์ เช่น ผ้าป่าขยะรีไซเคิล การล่องเรือเก็บขยะ กิจกรรม (Big Cleaning Day) กิจกรรมทำสารบำรุงดิน น้ำหมัก ชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะ ชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมขยะแลกไข่/สิ่งของ กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น

(๓) สถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ตลอดจนสถาบันการศึกษาในพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ความรู้ ๓ Rs หรือ ๓ช. ให้แก่เด็กนักเรียน และนักศึกษา เช่น วิธีการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น ทั้งนี้ให้มีการอำนวยความสะดวกให้แก่โรงเรียนสถานศึกษา วัด หรือหน่วยงานราชการในพื้นที่ โดยการจัดตั้งภาชนะรองรับแบบแยกประเภท เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ

(๔) ขอความร่วมมือ “ประชารัฐ” ตั้งแต่ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และบรรจุภัณฑ์ใช้ถุงผ้า

(๕) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย เช่น ชาเล้ง ร้านค้าของเก่า เครือข่ายชุมชน เข้ามาบริการในหมู่บ้าน/ชุมชน

(๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดการรวมกลุ่มประชาชนที่สมัครใจตั้งเป็นกลุ่มบริหารจัดการขยะ และจัดหาสถานที่ทำการกลุ่ม รวมทั้งนัดหมายผู้ค้าของเก่ารับซื้อหรือกลุ่มจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนขยะเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่า อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการภาคเอกชน ลด ละ เลิก การใช้ถุงพลาสติกและโฟม หรือนำถุงพลาสติกและโฟมกลับมาใช้ประโยชน์ หรือขอความร่วมมือจากภาคเอกชนไม่ใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าและให้สร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการใช้ถุงผ้าแทน

(๘) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

(๙) ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง ให้มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องโดยกระบวนการต่างๆ ดังนี้ การฝังกลบเชิงวิศวกรรม การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เต้าเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศการแปรรูปเพื่อผลิตพลังงาน การหมักปุ๋ย การแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกล - ชีวภาพ การฝังกลบแบบเทกองควบคุม

(๑๐) ในกรณีที่พื้นที่นั้นๆ ไม่มีระบบการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอย ให้มีการส่งเสริมประชาชนกำจัดขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๒.ขยะอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

(๑) ในระหว่างรวบรวมขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายเพื่อรอกำจัด อบต.มีสถานที่จัดเก็บที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย

(๒) ขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไป

๓.องค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มาก ไม่มีขยะติดเชื้อตกค้างตามมาตรการการจัดการขยะในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

(๑) มีการวางระบบการขนขยะหน้ากากอนามัยและหน้ากากผ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปรวบรวมกับขยะติดเชื้อของสถานพยาบาลเช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น เพื่อนำส่งกำจัดต่อไป

(๒) มีการดำเนินการจัดเก็บและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยอาจนำส่งสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ที่ได้ดำเนินการประสานหน่วยงานที่มีศักยภาพในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อได้แก่ โรงงานกำจัดของเสียเฉพาะที่กำจัดโดยกระบวนการเผา โรงงานที่ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากขยะชุมชน ขยะอุตสาหกรรมหรือแบบผสมผสานทั้งแบบเผาตรงและใช้เชื้อเพลิง RDF และโรงงานที่ประกอบกิจการผลิตปูนซีเมนต์ มาสนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

มาตรการที่ ๔ : ด้านการบริหารจัดการ

๑.องค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มาก มีการบันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอย

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บันทึกและยืนยันข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอย (มผ.๒)

๒.องค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มาก มีการรายงานข้อมูลการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อชุมชนอย่างถูกต้อง

(๑) องค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มาก มีการรายงานข้อมูลการจัดการมูลฝอยติดเชื้อชุมชนให้แก่จังหวัดอย่างถูกต้องและครบถ้วน

๓.องค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มาก มีการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนตามนโยบายการจัดการขยะและดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของกระทรวงมหาดไทย

(๑) องค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มาก มีการดำเนินงานในพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนักและความร่วมมือจากพี่น้องประชาชนในการคัดแยกขยะเศษอาหารหรือขยะเศษอาหารหรือขยะเปียกในครัวเรือน

**มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตั้งแต่
ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง**

๑. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้บุคลากรในสังกัด เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง

๒. รณรงค์ประชาสัมพันธ์การลด การคัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติก การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอย่างเป็นรูปธรรม

๓. สำนักงานจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทให้เพียงพอในสำนักงาน

๔. จัดกิจกรรม การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ก่อให้เกิดมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๕. สร้างความรู้ ความเข้าใจในทุกระดับของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

๖. ศึกษา วิจัย ประยุกต์ และพัฒนาทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ปริมาณ และองค์ประกอบของขยะมูลฝอย รวมถึงส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มพื้นที่การจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการรายงานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๘. อบรมและพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอย

๙. สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและภาคประชาชนในพื้นที่ ในการเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย

๑๐. สร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

๑๑. ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ประกวดและให้รางวัลองค์กรและบุคคลที่มีจิตสำนึกและผลงาน การบริหารจัดการขยะมูลฝอย เช่น หมู่บ้าน/ชุมชน/สถานศึกษา/ ภาคเอกชน

ส่วนที่ ๔ แผนงาน/โครงการ

แผนงานบริหารจัดการขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก พ.ศ.๒๕๖๖

โครงการ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด(KPI)	ระยะเวลา	แหล่งงบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑.โครงการรณรงค์การคัดแยกขยะ	เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ทุกครัวเรือนในเขตตำบลจรเข้มาก	ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมโครงการมีจิตสำนึกและมีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง	ต.ค.๒๕๖๕-ก.ย.๒๕๖๖	- อบต.จรเข้มาก กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก	-กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม -กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก
๒.โครงการจรเข้มากเมืองสะอาดคนในชาติมีสุข	เพื่อพัฒนาหมู่บ้านให้สะอาดเรียบร้อยน่าอยู่	ประชาชนทุกคนในเขตตำบลจรเข้มาก	ลดจำนวนปัญหาขยะในพื้นที่ได้ ร้อยละ ๘๐	ต.ค.๒๕๖๕-ก.ย.๒๕๖๖	- อบต.จรเข้มาก	-กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
๓.โครงการธนาคารขยะและคัดแยกขยะรีไซเคิล	เพื่อจัดอบรมการคัดแยกขยะและการจัดตั้งธนาคารขยะ	ประชาชนและนักเรียนโรงเรียนในตำบลจรเข้มาก	ร้อยละ ๘๕ ของกลุ่มเป้าหมายได้คัดแยกขยะและจัดตั้งธนาคารขยะ	ต.ค.๒๕๖๕-ก.ย.๒๕๖๖	- อบต.จรเข้มาก กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก	-กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม -กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก
๔.โครงการอบรมให้ความรู้การจัดการขยะมูลฝอยและจัดทำถังขยะอินทรีย์ในครัวเรือน	เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะอินทรีย์และลดปริมาณขยะอินทรีย์หรือขยะเปียกในครัวเรือนก่อนนำเข้าสู่กระบวนการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	ทุกครัวเรือนในตำบลจรเข้มาก	จำนวนถังขยะเปียกในตำบลจรเข้มาก	ต.ค.๒๕๖๕-ก.ย.๒๕๖๖	- อบต.จรเข้มาก กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก	-กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม -กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก

ส่วนที่ ๔ แผนงาน/โครงการ

แผนงานบริหารจัดการขยะ องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก พ.ศ.๒๕๖๖

โครงการ	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	ตัวชี้วัด(KPI)	ระยะเวลา	แหล่งงบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๕.โครงการกำจัดขยะปรับปรุงสิ่งแวดล้อมป้องกันโรค	เพื่อป้องกันโรคของประชาชนจากขยะมูลฝอย	ประชาชนตำบลจรเข้มาก	มีระบบการจัดการขยะมูลฝอยและประชาชนไม่เป็นโรคภัยจากขยะมูลฝอย	ต.ค.๒๕๖๕-ก.ย.๒๕๖๖	กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก	-กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม -กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก
๖.โครงการส่งเสริมสุขภาวะที่ดีด้วยการคัดแยกขยะและการบริหารจัดการขยะเปียกในครัวเรือน ชุมชนโคกเมือง	เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สามารถลดปริมาณขยะ คัดแยกขยะนำขยะมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม	ชุมชนบ้านโคกเมือง ทั้ง ๙ หมู่บ้าน	ประชาชนสุขภาพดีด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อมในบ้านและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ	ต.ค.๒๕๖๕-ก.ย.๒๕๖๖	- อบต.จรเข้มาก กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก	-กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม -กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก
๗.โครงการส่งเสริมสุขภาวะที่ดีด้วยการคัดแยกขยะและการบริหารจัดการขยะเปียกในครัวเรือนชุมชนจรเข้มาก	เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สามารถลดปริมาณขยะ คัดแยกขยะนำขยะมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม	ชุมชนบ้านจรเข้มาก ทั้ง ๙ หมู่บ้าน	ประชาชนสุขภาพดีด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อมในบ้านและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ	ต.ค.๒๕๖๕-ก.ย.๒๕๖๖	- อบต.จรเข้มาก กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก	-กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม -กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก
๘.โครงการคัดแยกขยะเพื่อโรงเรียนนำอยู่	เพื่อปลูกจิตสำนึกและให้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง	นักเรียนโรงเรียนในตำบลจรเข้มาก	ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมโครงการมีจิตสำนึกและมีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง	ต.ค.๒๕๖๕-ก.ย.๒๕๖๖	กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก	-กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม -กองทุนหลักประกันสุขภาพ อบต.จรเข้มาก